Werk

Titel: Die Handschriften-Sammlung des Cardinals Nicolaus von Cusa (Fortsetzung)

Autor: Kraus, Fr. Xav.

Ort: Leipzig

Jahr: 1865

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?342672002_0026|log10

Kontakt/Contact

Digizeitschriften e.V.
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

info@digizeitschriften.de

Die Handschriften-Sammlung des Cardinals **Nicolaus v. Cusa.**

Von

Dr. **Fr. Xav. Kraus** in Trier.

(Fortsetzung.)

26.

Cod. partim chart., partim membr. fol. Cont:

1⁰ *Raymundi (Lulli) Physic. amoris.*

2⁰ (Eiusd.) *de contemplatione — de arte Electionis.*

3⁰ Extract. ex libris *meditationum Raymundi* quos propria manu scripsit et dedit fratribus cartusiensibus Parisiis. per me *Nicolaum Cusze* 1428. inceptum feria II. post Judica in XL. — Seq. (ipsius Cardinalis manu:) „Istud alphabetum fuit ad libros testamenti et codicilli Raymundi."

4⁰ *Raymundi Tract. de contemplatione.*

5⁰ Eiusd. Lib. de *modo naturali intelligendi* etc. (1310 finit. a Raym.)

6⁰ Eiusd. *Rhetoricam novam.* In calce: „Istum librum compilauit magister Raymundus Cathelanus primo vulgari stilo in insula cypro in monasterio S. Joh. Chrys. a. d. 1301. etc.

7⁰ Extract. *de Libro de consilio mag. Raymundi* (finivit R. hunc librum in monte Pessulano 1303.)

8⁰ Extract. ex *Raymundi arte mysticae theologiae et philosophiae.*

9⁰ Excerpta e *diversis libris Raymundi.*

10⁰ Excerpt. e libr. *mixtionis general. principiorum Raymundi.*

11⁰ Excerpt. e *libr. Raymundi de potentia, obiectu et actu.*

12⁰ Excerpt. e *libr. eiusd. de scientia inquisitiva veri et boni.*

13⁰ Excerpt. e libr. *eiusd. memoriae.*

14⁰ Excerpt. e libr. eiusd. de *arte reali et rationis.*

15⁰ Excerpt. e libr. eiusd. de *memoria artificiali.*

16⁰ *Raymundi Tract. s. Exposit. de modo suo intelligendi,* scr. 1310.

17⁰ Eiusd. libr. *de Syllogismis contradictoriis*, scr. 1310.

18⁰ *Libr. reprobationis aliqq. errorum Averroys*, *scr.* in civ. Messana, a. 1314.

19⁰ *Raymundi* libr. de *obiecto finito et infinito.*

20⁰ Eiusd. Libell. de *condicionibus significationis.*

21⁰ Eiusd. Libr. *de praedicatione.*

22⁰ Eiusd. Libr. „*Arbor. philosoph.*" variis picturis exornat.

23⁰ *Investigationem de quadratura et triangulatura circuli.*

24° *Investigationem de principiis philosophiae.*
25° *Raymundi* Lib. de *vit. divina*, scr. in civ. Messana, a. 1313.
26° Eiusd. *Investigationem super sensum*, scr. in civ. Napolit. 1294.
27° Eiusd. Lib. *de C signis Dei*, scr. in civ. Pisana, a. 1308.
28° Excerpt. ex *libro Raymundi de perversione ent.* tollenda.
29° *Raymundi lib. de Deo et rebus creatis;* scr. in Montepessul. 1304.
30° Eiusd. *Artem iuris, scr.* in Montepessulano 1303.
31° Eiusd. *Lib. de Lumine*, scr. ibid. 1303.

Codex integer ab ipso Cusano exaratus esse videtur, cuius passim occurrunt adnotationes.

27.

Cod. chart. fol. Cont.:
1° *Resetum sup. sententias abbreviatas.*
2° *Tract. sup. Sententias.*
Saecul. XV.

28.

Cod. chartac. fol. maxim. Cont.:
1° *Joh. de Lignano Mediolanens.* excellentissimi doctoris et utriusque iuris doctoris *Tract. de Censura ecclesiastica.* de a. d. 1361.
2° *Tract. de principatu.*
3° *Tract. iuridicum eine titulo.*
4° *Tract. repressaliarum*, edit. per magne sanctitatis virum d. *Bartolomeum de Saxoferrato*, legum dignissimum professorem.
5° De Religione fratrum minorum, s. Tract. s. libell. Minoritarum.
6° *Saxoferrati Tract. de alluvione.*
7° Eiusd. *Tract. de armis.*
8° Eiusd. *Tract. de iustitia et iure.* In fine. „per me bartolomeum *de saxo ferrato*, legum doctorem, nunc d. dygestorum nec non legum in alma civitate parisii. sub anno 1354.
9° *Tract. de Testibus.*
10° *Tract.* inc.: Glosas aut ordinarias contrarietates in iure canonico et earum soluciones quas in praesenti colligere potui sub compendio quo valeo et stilo describo clariori etc.“
11° *Quaestiones de iure canonico.*
12° „*Quaestion.* que de facto occurrit disputat. per dn̄m *Angelum de Castellione* Aretino utriusq. iur. doctorem, archipresbyterum paduanum et canonicum Aretinum, actu legentem decretales ordinario in studio paduano, currentibus annis domini 1369 sq.“

13° *Quaestiones disputatas* per varios doctores, ex. gr. *Vbertinum de Terzio,* Mediolan. 1357., per *Salvianum* a. 1358. 1359 et 1360., per *Bartholomaeum monachum* S. Justinae de Padua. 1369. per *Joh. de Crispis* Mediolan.
Saec. XIIII—XV.

29.

Cod. membr. fol. Cont.:
1° *Communiloquium,* tract. theol. — moralem.
2° *Admonitorium.*
3° *Breviloquium de* virtutibus antiqq. principum.
4° *Compendiloquium.*
5° *Tract. de correctione vel disciplina.*
6° *Legiloquium.* In calce: „Expl. tract. de X praeceptis qui dicitur Legiloquium et per 9ns finis totius libris. Deo laus et gratia. Amen. Et est editum a reverendo fratre *Johanne Galensi,* ministro ybernie."
„Corpus Scriptoris servet Deus omnibus locis,
Assit ei lumen qui scripsit tale volumen."
7° *Michaelis de Massa* ord. S. Augustini *Tract. de IV virtut. cardinalibus.*
Saec. XV. videtur esse.

30.

Cod. chartac. fol. Cont.:
1° *Raymundi Lulli Dialog. c. Eremita,* in cuius fine legitur: „ad laudem et honorem Dei finiui Raymundus istum librum in civitate Wienne, dum ibidem erat concilium generale. m. Mart. a. 1312.
2° (Eiusd.) *Libr. de Praedestinatione* et libero arbitrio. Scr. in Montepessulano, m. april. a. 1304.
3° *Raymundi Tract. de articulis fidei,* scr. Romae a. 1296.

31.

Cod. membr. fol. max. Cont.:
Fr. Bonaventurae Comm. in II. Sentent.
Cod. saec. XIIII. multas exhibet notas ab ipso forsan Cusano adiectas.

32.

Cod. membr. fol. min. Cont.:
Fr. Francisci de Meronis de provincia provinciae ord. fr. minor. etc. *Comment. sup. I. Sentent.*
Saec. XIIII—XV.

33.

Cod. membr. fol. Cont.:
1° „*Articulos condempnationis a dno. Stephano Episc.* Pa-

risiensi de consilio magistrorum theologiae, a. d. 1277. die domin. qua cantatur letare iherusalem, in curia parisiensi."

2° *Henrici de Gandavo Quaest. ordinar. s.* Summam Theologiae.

3° (Eiusd.) *Lib. s. quodlibet* in quo sunt Quaestiones de S. Theolog. et philosoph.

Saec. XIII—XIIII.

34.

Cod. membr. fol. Cont.:

1° *Prologum Algeri* scolastici, postea monachi, quem imposuit, libro seq. de sacramento Corporis et Sanguinis Dñi.

2° *Algeri Tract. s. libr. III. de Sacram. Corp. et Sang. Dñi,*

3° *Paschas. Radbert. de Eucharistia.*

In calce codicis nitide exarati legitur: „Script. per me Joh. Schalck, de Ullesalia, clericum treverens. dioec. a. d. 1445 martii, die ultima.

35.

Cod. chart. fol. Cont.:

1° *Dionysium Carthusian. contra Alcoran. et Mahometis legem.*

2° *Fratris Ricoldi ord. praedic. libell. contra Legem Sarracenorum.*

Saec. XV.

36.

Cod. chart. fol. Cont.:

„*Opus de causa Dei contra Pelagium* et de virtute, edit. per mag. *Thomam Embredoardi* quondam archiepiscop. Cantuarensem in Anglia." scr. Parisiis etc.

In calce cod. saec. XV. ipse *Cardinalis Cusanus* adnotauit: „Nunc qui sanctissimus dūs noster *papa Nicolaus quintus* moderne vidit hunc librum Francofordie anno lapso quum non fuit adhuc nec Cardinalis nec papa; et scripsit mihi Nicolas: hoc opus multum per anglicos extolli et hic esse abbreviatum et hoc in multorum locorum partibus atque qui contra . . . . . prebēt. ml'ta scripsisse mag. Henricum de Hassia in opere super Genesin."

37.

Cod. membr. fol. Cont.:

1° *Guilelmi Parisiensis lib. de fide et legibus.*

2° Eiusd. *Rhetoricam divinam.*

3° Eiusd. *de Collatione beneficiorum.*

Cod. capite et fine truncatus saec. XV. videtur esse. Involucrum Cusani notulam exhibet.

38.

Cod. partim membr., partim chart. fol. Cont.:

1⁰ *Albertum de officio Missae.*

2⁰ *Matth. de Crakovia Tract. de accedendo ad Eucharistiam.*

3⁰ *Alberti Magni Tract. de Corpore Cti,* cum *oratione* quadam eiusd.

4⁰ *Regulas quasdam Concilio Constantiensi oblatas* de usu scripturae s. contra haereticos illius temporis.

5⁰ *Responsorium haeretici* post dolosissimas falsitates ad praefatam nudam et lucidam veritatem.

6⁰ *Rationes et motiva ad reprobationes XLV articulorum Joh. Wicleff* et suorum sequacium, compilat. per egregios doctores et magistros nobiles universitatis Parisiensis.

7⁰ *Sententiam definitivam Concilii Constantiensis* circa memoriam *Johannis Wicleff.*

Saec. XV.

39.

Cod. membr. in 4⁰. mai. Cont.:

Fr. Alberti M. Exposition. in caelest. Hierarchiam et plures all. Expositiones.

Saec. XIIII videtur esse. In calce *Cusanus* adnotauit: „Dedit mihi N. Cardinali s. Petri Ep̄o Brixinensi hunc librum suffraganeus meus 1453. 9. augusti."

40.

Cod. chart. fol. Cont.:

Incipit: „*Prolog. in Dyalogum X.* praeceptorum Domini (Genes. LXIII.) Noli timere."

„*Ein Gespräch über die* 10 *Gebote,*" Lingua vernacula exarat.

Saec. XV videtur esse.

41.

Cod. chart. fol. Cont.:

1⁰ *Betrachtungen über das Leiden Christi* in Form eines gesprächs zwischen dem diener u. der ewigen wisheit.

2⁵ *daz andere deil dieses boichelgyns, dat leret van irste wie man sterve.*

3⁰ *hie geit an eyne vurde in dat boichelgyn van uns heren ihu xpe mynentlichen lyden.*

4⁰ *hie begynnet die passie uns liwen heren ihu xpi.* (Accedunt *H*orae lingua vernac. *Tagzeiten.*)

5⁰ *Betrachtungen über Texte aus der Schrift,* ling. vernac. capp. XXVII. exarat.

Saec. XV. Involucrum notulas ipsius ut videtur *Cusani* exhibet.

42.

Cod. chart. in 8⁰. Cont.:
1⁰ *Tract. de Decalogo.*
2⁰ *Tract. de digno accessu ad S. Eucharistiam.*
3⁰ *Tract. de VII peccatis capitalibus.*
Cod. saec. XV. capite et fine truncatus, omnino pessime conservatus est.

43.

Cod. chart. in 8⁰. Cont. *varios Tract. asceticos*, inter quos:
1⁰ *Quaestion. An corpus Christi possit comburi*, post all:
2⁰ *Exposition.* sup. verba: „Potens ait exhortari in doctrina sana et eos qui contradicunt etc.“ — Seqq. all., ex. gr. loco ultimo:
3⁰ *Exposition.* sup. verba: „Cur transgredimini verbum Domini.“
4⁰ *Exposition.* de obedientia et de semine verbi Dei.
5⁰ *Tract. de Contractibus et de emptione et de venditione*, per mag. *Johannem de Francofordia s.* theol. doct., compil. ab eo Heidelbergiae.
6⁰ *Tract. sup. Quaestione:* „Utrum mala in Ecclesia Dei contingentia sint a clero vel a populo.“
Saec. XV.

44.

Cod. chart. in 4⁰. min. Cont.:
1⁰ *Libell. de vita Christi per* modum meditationum et per exempla quaedam enarrata.
2⁰ *Tract. de X praeceptis Dni.* In capite legitur: „*Henricus de Samaria.* — (al: manu): Auctore *Nicolao de Lyra.*
Saec. XV.

45.

Cod. membr. in 4⁰. Cont.:
Aegidii Romani fr. heremitarum S. Augustini *Libr. de Regimine Principum III.* per manus Friderici completos.
Cod. saec. XIII—XIIII, cuius in ultima pagina leguntur haec ab ipso fortasse *Cardinali Cusano* conscripta:

„Si carcer talis Deus, o tua mansio qualis,
Ep̄s Cameracensis
Absit ut hoc credam quod pars sit putrida quaedam
Corporis virginei quod fuit aula Dei.“

46.

Codicill. membr. minimae formae in 18⁰. Cont.:
Mag. Johis Bonaventurae Breviloquium.
Cod. nitidissime exaratus saec. esse videtur XIII. exeunt.,

fine truncatus est, cum in cap. 2. libr. VI. (de medicina sacramentali) subsistat.

47.

Cod. chart. in 4⁰. Cont.:

1⁰ *Raymundi Proverbia* (tract. philos. de Dei existentia etc.), quae finivit Romae a. 1249.

2⁰ Eiusd. *de arte demonstrativ. inventionis.* In calce ipse *Cusanus* adiecisse videtur, Raymundi libros summaxime inveniri in monasterio Carthus. Parisiis et apud nobilem quemdam ciuitatis Janue(?) et apud nobilem quemdam insulae Maioricarum. Seqq. tituli aliquorum librorum (numero 75).

Saee. XIIII—XV.

48.

Cod. membr. fol. Cont.:

1⁰ *Anselmi Archiepisc. Omeliam in* illud Lucae: „in illo tempore intravit Jesus quoddam castellum etc.“

2⁰ Eiusd. *Tract. de veritate.*

3⁰ Eiusd. *Tract. de libero arbitrio.*

4⁰ Eiusd. *Tract. de casu diaboli.*

5⁰ Eiusd. *Meditationem humanae Redemptionis.*

6⁰ Eiusd. *Libr. de conceptu virginali et de peccato originali.*

7⁰ Eiusd. *Libr. de processione Spiritus sancti.*

Saec. XII. in.

49.

Cod. chart. in 4⁰. Cont.:

1⁰ *Mag. Heynrici de Campo Summarium* Compassionis dominicae, dedicatum Theodorico de Andel.

2⁰ Eiusd. *Tract. brevem super* peregrinatione multorum iuvenum et adultorum utriusque sexus cateruatim confluentium ad s. Michaelem in Francia. a. 1498.

Saec. XV.

50.

Cod. chart. in 4⁰. Cont.:

1⁰ *Tract. mysticum,* dictum „*Epithalamium divini amoris.*“

2⁰ *Leonis Baptistae Alberti Elementa picturae.* (Scriptura nov. minuscul. Ital. exarata.)

Saec. XV. ex.

51.

Cod. membr. in 12⁰. Cont.:

Summulam theologicam VII libris comprehensam.

Saec. XIIII vid.